

Folkehelse og livsmestring i sørsamisk reindrift

Erfaringer fra SANKS og Samisk Helseteam

Hanne Svinsås Magga juni-23

SANKS, Sørsamisk Helsenettverk og Samisk Helseteam

Reindrift -kulturbærer

- Nærhet til reindrift gir ofte mer nærhet til språk
- I reindrifta brukes masse ord som ikke finnes på norsk
- Materialer til duodji /duethie –viktig for identitet og tilhørighet
- Sosial og kulturell arena, der alle viktige ting i livet skjer, innhold og mening, essensielt for tradisjonskunnskap, tilhørighet, arbeidsfellesskap, det gode liv, fri fra storsamfunnet, en samisk arena
- Man kan ikke bare slutte, da mister barn og barnebarn retten for all fremtid
- Fravær fra reinflokkene under samling, skilling, flytting, merking og slakting, kan få katastrofale følger. Spesielt hvis man ikke har stor familie, eller liten siida.
- Helseopphold, rusopphold, soning i arbeidskrevende sesonger kan koste alt
- 39% ikke årlig, ferie, 49% ikke tilgang på vikar, 78% jobber når syk eller skadet
- Mange sliter tungt etter å ha falt ut av reindrifta. Sorg, depresjon, miste meningen med livet.

Kulturelle aspekter – ikke alt blir forstått

- Kultur er ryggmarksrefleksen – og man fortolker utfra sin egen – også norske
- Å tie når man er uenig/ melde seg ut - kontra den som tier samtykker
- Å skulle tåle, være sterk, ta det man får som en «mann»
- Ikke klage, ikke vise at man er berørt
- Snakke norsk på samisk - indirekte/diffust/ hintende/unngå troll i ord
- Mangel på tillit til norsk øvrigheit / ikke ville snakke /dele
- Flere generasjons erfaringer med overgrep og press -
- Reindrifta er ikke en jobb, det er et liv
- Storfamilien – god støtte når den fungerer / Ekstremt krevende ved konflikt
- Reindrift IKKE kun kjøttproduksjon – KULTURNÆRING - Kan kulturnæring «styres» av agronomer uten forståelse for kulturen? 2016- Landbruksdepartementes ønske om mindre kulturfokus

Kommunikasjon - bakgrunn

- "Det onde øret hører" en utvidet form av "bank i bordet"?
- Bør ikke snakke for mye om at det går bra, eller snakke høyt om forventninger - det kan snu!
- Uttale seg forsiktig om fremtiden
- Antagelig bakgrunn for talemåter som: "blir vel å komme", "tenkte å dra", "hvis man lever"
- Kan fremstå som forsiktig, usikker, planløs, useriøs for den uinnvidde

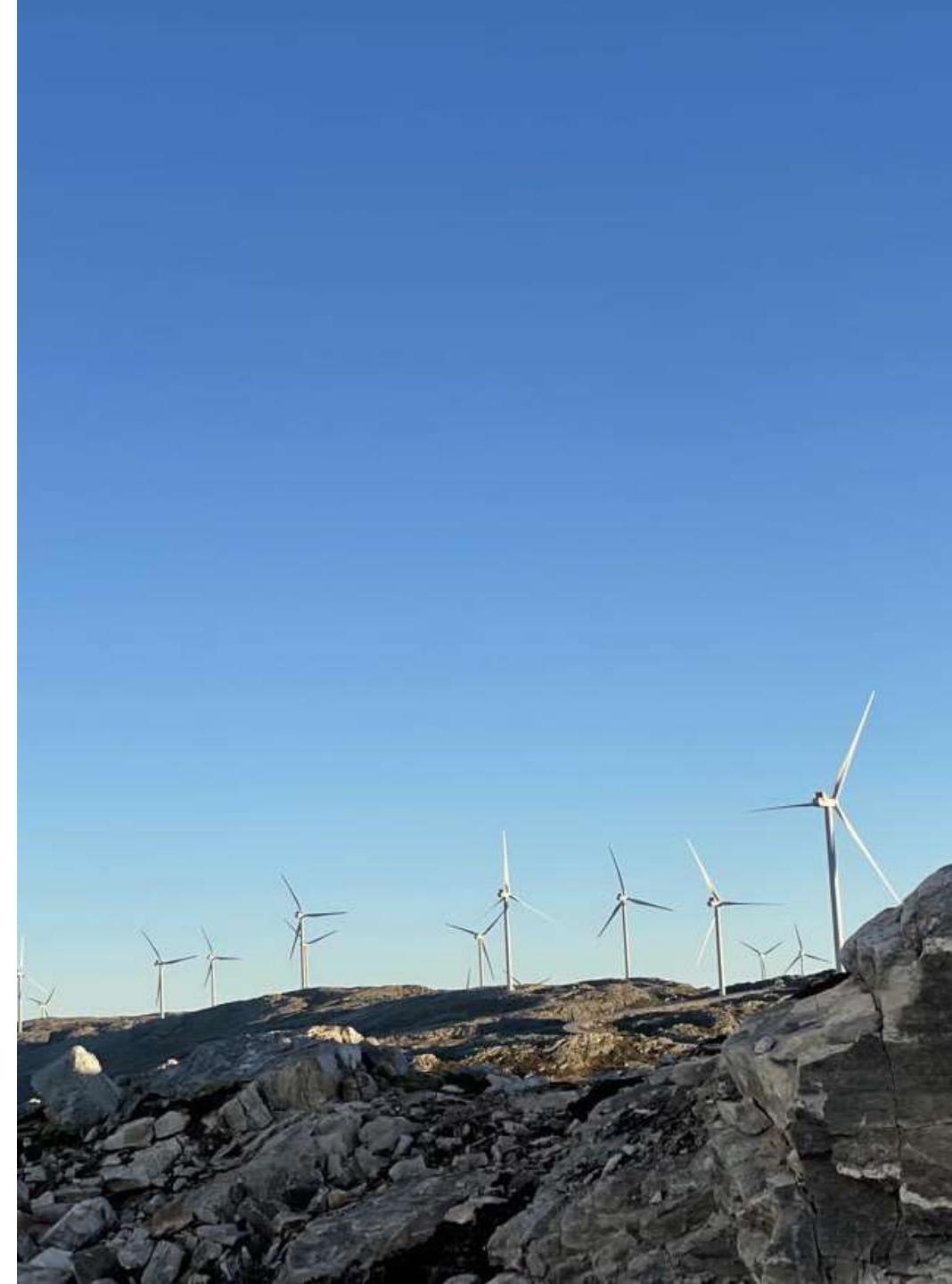

Hvilke faktorer forteller reindriftsutøvere påvirker deres helse?

- Inngrepsproblematikk – en evighetskamp
- Beitekonflikter – ubehagelige telefoner og kommentarer
- Rettsaker – enormt tid og ressurskrevende, dyrt, emosjonelt utmattende
- Medias vinkling av samiske saker og reindriftssaker
- Oppfølging av kommuneplaner, fylkesplaner, reguleringsplaner, verneplaner med mer – Tar enormt mye tid, energi og kunnskap
- Hets, sjikane og trusler mot seg selv, familien og distriktet
- Uttrygghet på fjellet når man treffer sine bønder og andre
- Interne konflikter i distriktet eller i det samiske miljøet
- Å måtte stå personlig ansvarlig for alt alle samer noen sinne har gjort
- Forvaltningen- lite tillit- annen virkelighetsforståelse? Lite kunnskap om reindrift og urfolksrett
- Velmenende hjelgere og byråkrater – som blir mer eksperter enn reindrifta selv- og skal «passe på» - Forskere som tolker uten kulturkontekst
- Møte med NAV eller helsevesenet – manglende kunnskap og forståelse
- Bekymring for barn og barnebarn, og for fremtiden

Inngrepsproblematikk – en evighetskamp

- Fosen – når man tvinges til å forhandle om å gi fra seg sin rett til eget livsgrunnlag, etter å ha vunnet mot staten Norge i høyesterett
- (Øyfjellet –Nordland) – Massivt press om vindkraft i hele Sápmi
- 420 kV-linja, Statnett, rammer Fosen nu, med tiden helt til Kirkenes
- Joma gruver –massivt PR stunt fra utbygger –frieri til deler av lokalsamfunnet –skaper store vonde splittelser i lokalmiljøet
- Mineralletting i Riastens kalvingsområde og sommerland
- Turstier, hyttebygging, veier, grustak, hundekjøring, naturturisme
- Tord Lien i Aneo (Trønderenergi, 19 kommuner, KLP og HitecVision) på salgsturne til formannskap i trønderske kommuner – FØLG PENGENE
- Følge opp kommuneplaner, fylkesplaner, reguleringsplaner, verneplaner med mer
- Hvordan møte utbyggingsinteresser og storkapitalens dresskledde advokater
- Mangel på kunnskap om urfolksrett i forvaltning – Hvem sitt ansvar? Hvem betaler?
- Verdifull eldgammel tradisjonskunnskap verken forstås eller verdsettes. Agronomen vet best
- Politikere med ønske om arbeidspasser, popularitet og ambisjoner om makt og gjenvang

«Strukturene som skal ivareta
alle gjelder ikke for oss»

Sitat Arvid Jåma

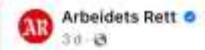
- Hva gjør det med folk å stå hele sitt liv i kamp for næringsgrunnlag og kultur?
- Frustrasjon, fortvilelse og motløshet
- Opplevelse av å være utenfor samfunnet
- Opplevelse av å være rettsløs
- Tap av framtidshåp
- Følelse av verdiløshet
- Enorme helsekonsekvenser av Fosensaken – for samer fra hele Sápmi

Hva kan man gjøre?

- Den som tier samtykker IKKE – Uttrykke sine meninger klart og tydelig
- Taushet skaper psykisk uhelse – snakke sammen om bekymringer
- Tørre å spørre hvordan folk har det – spørre om selvmordstanker
- Selvmordstanker er ikke nødvendigvis uttrykk for psykisk sykdom - kontekstavhengig
- Det er hjelp å få - SANKS, Samisk helseteam, HMS i reindrifta og «Psykolog i lomma», RVTS Midt, NASAK
- SANKS oppretter et lavterskel/krisetilbud til reindrifta
- Alle med behov kan søke hjelp fra SANKS, uansett etnisitet, språk, bosted, yrke
- Helsepersonell kan ikke løse problemet, men lytte, støtte, hjelpe å takle
- Støtte hverandre- ikke bestandig reindriftas styrke – klare å legge til sides konflikter?
- Gode norske støttespillere- skape allianser som gir viktig støtte
- Gamle måter å løse interne saker på, samtaler til man er enige, konsensus – bedre løsning en moderne vestlig lederskapsmodell?

Historiske traumer og historiens ekko

Over to tiår på 1800-tallet bevilget Stortinget penger for å sette bort samiske barn i Røros til norske fosterforeldre. Målet var full kulturell og språklig fornorskning.

RETTENRD
(+) Samiske barn i Røros ble tatt vekk fra familiene sine og plassert hos norske fosterforeldre. Målet var å fornorske dem

Kritisk til stans av Gauldalsløypa

Brit Eva Lundereng i Kaffi Hjelopplevels reagerer på fylkesmannens stans av Gauldalsløypa i vinter.

«Nå er det på tide at samene begynner å betale for seg, og slutte å snylte på hederlige lokale mennesker»

Kilde: Nea Radio

– For intelligent til å være urfolk

Anders Fjellheim (78) har bare fem års folkeskole bak seg. Likevel viser Rørosbygdens skogseierlag på om han er en saev. – Han er altfor intelligent til å være urfolk, hevder de.

RØROS JOURNALIST ARILDEN MA

Makuler heller rapporten.

Hvor lenge kan man holde ting kunstig i live?

Svar (2)

Å kreve sin rett er investering i god helse

- Kontakte NRL- arealavdelingen, evt Statsforvalteren evt Protect Sápmi, evt Sametinget tidlig i prosessene – ikke la det gå for langt
- Minne kommunene om konsultasjonsplikten- Utbyggere er ikke konsultasjonspartnere
- Fritt og informert forhåndssamtykke – et viktig urfolksprinsipp – kreve at utbygger betaler det som det koster for reindrifta å møtes på like vilkår (arbeidstid, dreng, reiser, utredninger, osv)
- Anmelde samehets og diskriminering

Hets, fordommer og diskriminering

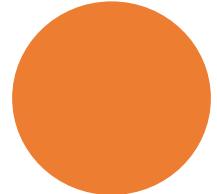
- 4 millioner reindriftsekspertar – alle vet bedre enn reineierne
- Landbruksministerens store styrke: oppvokst i landbruket. Hvorfor er ikke oppvekst i reindrifta også verdsatt kunnskapsmessig?
- 40 % eller 4,4 % av Norges landareal?
- Tall Miha undersøkelsen 3 av 4 unge samer opplever diskriminering
- NIM: 24% i sør-samiske områder har observert hatprat mot samer siste år
- NIM: 23%: Samer har for nye særrettigheter
- NIM: 14%: Samer hindrer fremskritt og utvikling
- Også samer kan hetse andre samiske grupper – kolonialisering av tenkemåte

Hva gjør samene selv med dette?
Det er jo bare syting og gnag om urfolks
rettigheter.
Kanskje de selv kan bidra til en bedre
statistikk?

Svar · Rapporter

Til toppen

syt, syt. De må tåle at noe går dem i mot. Det
må alle andre grupper finne seg i.

Svar · Rapporter

Til toppen

Hvorfor anmeldte hets?

- Sette en grense – signaleffekt – ikke fritt frem
- Åpenlys hets flytter grenser, senker terskelen også for uønsket adferd
- Godt å stå opp for sin egen og andre sin psykiske helse og livskvalitet
- Erfaringer fra FB – gruppa: bra for moral, fellesskap, lette på trykket
- Sende signaler til unge samer, de skal ikke måtte taimot alt
- Barn og unge må bære byrden (eks Kira saken, togpåkjørslar)
- Forlange respekt – for oss selv, familie, venner
- Har stor betydning for psykisk velvære – ikke brenne inne med alt
- Det har en effekt!

Stoler ikke på samer. Det er noen luringer.

FOSEN

Journalen

MANDAG, 17. APRIL 2023

OM JOURNALEN

INNTEKT: HELSEHOLD: Liva Maria Karlsen (37) forteller at hun føler samisk ungdom under Fosenaksjonens flagg er en del av et forsøk på å gjøre dem til et stort problem i Finnmark. Foto: Julie Skjærn-Jacobsen

Økt hets mot samer etter Fosenaksjonen

Ikke vil de ha vannkraft, ikke vil de ha vindkraft, ikke skal folk få bevege seg på vidda. Vil ikke, vil ikke. Nå kan det være det same 🤦

Har aldri vært og bør aldri bli urfolk på Tosen, ei heller ikke i Norge,. Det er på tide å innse at det er en fake! Sjøsamer derimot var på plass lenge før!

Skuespill hele opplegget. Etter noen mnd med krangling blir vindmøllene stående, og samene får ei kjempeerstatning. Akkurat det de er ute etter. Sann mine ord.....

Dra hjem til sameland og lev på vidden med rein, men uten strøm. Kutt all strøm til dem som protesterer. PR kåt samesanger.

Ja, der kom det, ikke uventet 😂😂 Med en gang det er noen som sier dere imot, (noen av dere) så er vi rasistiske 😂😂 Og med de holdningene, som du har, kan jeg godt forstå at det er en god del samehets. Du ber jo om det selv... 😕 Det er ikke mye

jeg anbefaler at samene holder seg i Finnmark og betaler tilbake alle milliarder de har fått av storsamfunnet samt fraskriver seg fremtidige subsidier. Vist det er så viktig å hevde sin kultur og særegenheter.

SELG SAMER TIL PUTIN

Topptilhenger

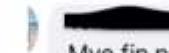
Begynner å miste respekt for disse reineierne. De bruker snøskuter til reingjetting og transport for å komme seg til og fra reinflokken. Andre framkomstmidler som reindriftsutøvere også bruker er ATV og tohjuls terrengmotorsykler, båt og bil. Merkelig at ikke reinen blir forstyrret og skadet av all støyen og eksosen. Har de tenkt på at disse kjøretøyene snart må byttes ut med elektrifiserte kjøretøyer, jeg bare spør.....

Stikk fingeren i jorda! 1.6 % av beite på fosen berøres. Å nå må folk slutt å påvirk sæ av hiu Ella der. Vant jo skiten pga av minoritet å tatt helt av på høy på sæ sjø! Greit hu syng på karaoke nivå minus men vær så snill! Itj all pr e god pr å ødelagt av omgivelsan dessverre. Fått en filmrolle pga av statis men gagne jo itj saken i hele tatt! No må man ta til vettet !!

2 t Liker Svar

På tide å forby samenes bruk av snøskutere og Atv - ekte urfolk bør bruke rein som fremkomstmiddel.

Ærlig talt. Har ingenting i mot samer, men nå må de ta seg en pære.

Mye fin natur. I dag er det mye forsøpling og ødeleggelse av denne sårbar naturen med ATVer og snøscootere, samt nedbeiting.

2 d Liker Svar

12

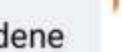
For folk flest, altså de som bor i Norge eller kommer som turister fra langt vekkistan. Er motorisert ferdsel i naturen forbudt.

Men for en liten gruppe som nærmest gjør krav på land og vann i store deler av landet. Så er motorisert ferdsel den vanlige måten å ta seg frem på.

Det er muligens fordi de ikke vil slite på «skallene/fottøyet» sitt. 😊

Bondene trenger vi i Norge. De produserer mat til HELE Norges befolkning, også dere. Kjøtt, melkeprodukter grønnsaker, potet osv. Hva, og hvor mye, produserer reindriftsnæringa ?? 😕😂 Minimalistisk.... Trenger vi reindriftsnæringa ?? 😕 Nei, dere er noen få eiere, som legger "beslag" på store felles, offentlige, landområder. Og det er ei lite samfunnsnyttig næring.

KIIRA SAKEN -ALTA

Få ut navnet på vedkommende så man kan dra å tyvslakte litt av flokken hannes :=)

Denne joikakødden har ikke livets rett..

188 010 kr
859 givere. Avsluttet 10.09.2022

94% av 200 000 kr

Mai Lene Finsliðing mister pengene

SI berla
skriva

siste aktivitet

1 d avansert

sett

z gaa anonymt

Polk Ha

skriv

skriv

skriv

skriv

skriv

skriv

skriv

skriv

skriv

Beskrivelse Aktivitet

Kiira saken

Alle pengene som samles inn vil brukes til å kjøre Kiira saken videre.

Det bestalkte drapet av hunden Kiira har engasjert og opprettet alle som har hatt befatning med saken. Saken er nå henlagt pga. Bevistets stilling. Tidstren for å klage om saken til overordnet politikompetenten er 3 uker. Kontakt med advokat med spesiell kompetanse innenfor hundens rettslighet er opprettet. Vi ønsker å hjelpe med å stille midlene som kreves for å få kjørt saken videre.

Ingen blir straffet for at Kiira (6) ble skutt og drept: - Det var en ren henrettelse

Dette ikke tilgjivelig, fans finnjævla

Ta å skyt rein eier da du slipper bedre ut sv de en å skyte rein

1 min Liker Svar

ei kule i panna burde holdt for sånne utskudd av noen dyremishandlere. Sånn folk kan fort gjøre det samme mot mennesker også. 🤢

Etter hvert blir

Kan ikke noen få lagt ut navnet på morderen?

Noen bør dras etter en atv.

Fyfaen at det går Ann jævla idiot, skulle vært slept etter atv med tau rundt halsen sjøl!!!! 🤢 kjenne æ klikke

Lapp e lapp

2 min Liker

Sku vert han som drepte hunden som sku vert dø om den jaget rein eller ikke skal alltid ta kontakt me eier først har opplevd noe lignene me noen en full saue bonde kom å tok live av mine hunder i fylla .... neste gang sånt skjer håpe æ han som dreper hunden blir pina til døde

2 min Liker Svar

Gevær e rett hær... Ikke skyt vedkommende. Hammere kolben hardt i hauet på han.. Til skallen sprekker

2 min Liker Svar

Fyfaen æ håpe de jævlen som sto bak det her får sin straff! At det går an.. dem sku vært hengt opp ned etter punksteinan i gågata. De her folkene e det viktig å få tak i!

Liker Svar

Bare å navngi dritten det så folk kan gjøre livet hans et helvete, håper han ikke får drive mer med rein at i vill ansette han å at noen drar banker livshitten ut av han sånn.. han fortjener ikke å leve som dreper å misshandler dyr for morro å er ikke bare dyret liider er familien også.. Regner med at dritten får fy fra politiet å en liten bot bare

5 min Liker Svar

3 / 14

men da har jo politiet fått sin mulighet. Og når de gir opp, er det vel folkets tur til å rydde opp....

21 Liker Svar

Ja, den person skal æ egenvidig skam slå halvveis ihjel

2 min Liker Svar

Nân sku forre dit opp å gjort samme me dem å slengt dem under en stein før dem gjør nât lignane med et menneske. Sånn folk mangle en del av psyken å burde vært avliva.

1 d Liker Svar

Jeg hadde hatt reinskjøtt resten av livet for å si det sånn om det hadde vært min hund. Hadde henta meg ett akkurat når det passet

1 min Liker Svar

DOMFELLELSER

Bare å kjøre på reinean, rein skal forsjåvidt ikke være på veian, men på viddah, klarer ikke sami ednan å holde styr på reinsdyran sine må det no bare vær, når e kommer kjørende, prøver jeg beivist å treffe reinan, klarer som regel å treffe med døra.. Trur det er beivist at vår alles kjære same ante, jager reinsdyran ut på veien med vilje, første ordet dem lærte var erstatning før dem lærte å si mamma og pappa.. Kem som stoler på samerne ? Spik.. Nei ingen, ikke en ærlig same.. Dem veit nok ka dem jør, sett dem rundt laavoen med hasjpipa og funderer på kor dem skal jage

funderer på kor dem skal jage ut dyran sine for å tappe den norske stat for kronasje som e og du har jobbet hardt for, våre egne skattekroner ? Synds e hører sammen, skattekroner hva er det ? Jatta jatta jatta. Hallo dem hører heime på viddah.. Ikke her med den latterlige klovne draktan dem fær å vasa i. Kjenner du lokta av tennveske, er det en same ikke langt unna på 1,30 og lokter bål. No gidd e ikke skrev meir, bi så fette provosert på disse same jævlan.. Burde ha bedt dem reise til h..... Sagt det på en såpass hyggelig måte at dem faktisk hadde glede seg til turen.

11 t Liker Svar

Innlegget til Holtålen kommune

...

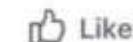

i

NEARADIO.NO

- Bør ikke være en overraskelse

Rådmann Marius Jermstad om hvorfor Gauldalsløyp...

Liker

Kommenter

Del

Vær den første til å like dette

Ja reidriftsnæringa kom først men hvem var hær å ga lappen mat når dæm kom sigan inn over landegrensan som en pæst 😂😂😂😂 Å i dag har dæm tatt urættmæssig overtatt alt utaforr gulstripa 😂😂😂😂

2 t Liker Svar

Ressurser – Likestillingssenteret KUN

The screenshot shows the homepage of Rasismeveileder.no. At the top left is the logo 'Rasismeveileder.no'. At the top right are navigation links: 'HJEM' (Home), 'HOVEDMENYEN' (Main menu), 'HVA ER RASISME' (What is racism?), and 'MORE...'. The main title 'Rasismeveileder.no' is displayed prominently in white text on a dark blue background. Below it is a large button with a blue arrow icon and the text 'Gå til veileder' (Go to guide).

Utviklet av:

I samarbeid med:

Veilederen er laget med støtte fra [Bufdir](#)

Ressurser - Myteknuser

The screenshot shows a web browser window with the URL "ikke sikkert – samiskmyteknuser.no". The page title is "Samisk myteknuser". A logo featuring a red circle with a white design is visible. The main heading is "Vi knuser de mest vanlige mytene om samer med harde fakta!". Below this, there are twelve numbered illustrations, each accompanied by a caption:

- Myte 1:** Sámer har masse sametilhøyrer og holder vi ønske ikke til.
- Myte 2:** En sáme er en som driver med reindrift.
- Myte 3:** Bare sámer kan drive med reindrift.
- Myte 4:** Sámer hindrer transkript og utvikling.
- Myte 5:** Sámere vil ha en egen stat.
- Myte 6:** Sámeene sørger på staten.
- Myte 7:** Sámeiene er privilegierte med mange stipender og undervisningsstørrelser.
- Myte 8:** Sámer er håråre.
- Myte 9:** Sámer er konge.
- Myte 10:** Sámer er døde.
- Myte 11:** Sámer er voldtektsgjernere.
- Myte 12:** Sámer er voldtektsgjernere.

Ressurser - SANKS

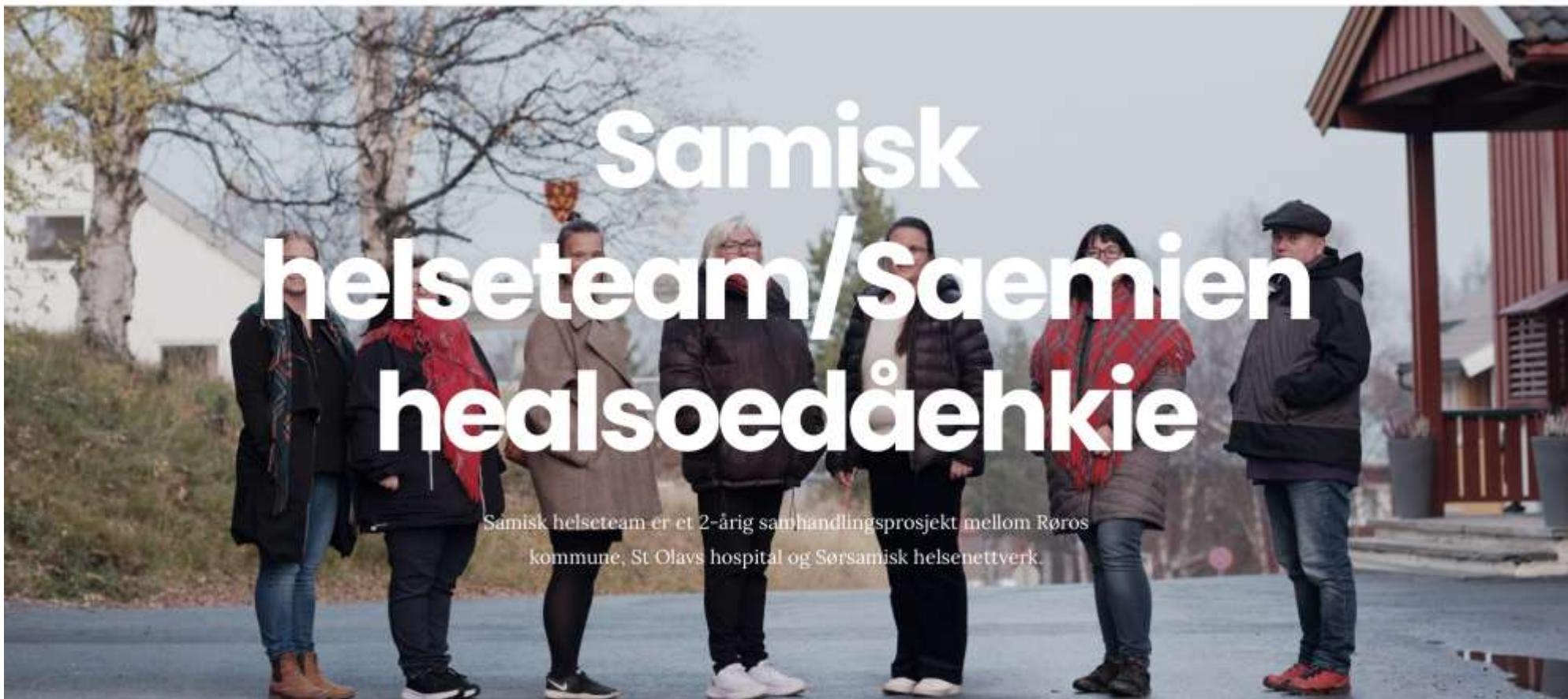
The screenshot shows the homepage of Finnmarkssykehuset (Finnish Hospital). At the top, there is a logo for 'FINNMARKSSYKEHUSET' with the Sami name 'FINNMÄRKKU BUOHCCIVIESSU' below it. To the right is a sun icon. Below the logo are links for 'LOGG INN' and 'HELSENORGE'. On the far right are search and menu icons ('SØK' and 'MENY'). The main navigation bar includes 'Forside', 'Fag og forskning', and 'SANKS'. A large image of a modern building with a red and blue facade is displayed. In the foreground, a wooden signpost with the text 'SAN^{ks}' and 'Velkommen Bures boahtin Buorisboahtem Buerie båeteme' is visible. The page title 'SANKS' is prominently displayed at the bottom left. Below the title, the text reads: 'Samisk nasjonal kompetansetjeneste – psykisk helsevern og rus' and '- Vi er her for deg'.

The screenshot shows the login page for the 'e-SANKS - samisk kulturkompetanse' learning portal. The page features a large background image of a lake and mountains. At the top, it says 'VELKOMMEN TIL E-LÆRINGSPORTALEN' and 'Samisk helse, kultur, språk og pasientmøter'. The SANKS logo, consisting of the word 'SANKS' with a red 'X' over the 'A' and 'N', and 'SÁMI KLINIHKA' below it, is centered. There are fields for 'Brukernavn' and 'Passord', a 'Logg inn' button, and a 'Glemt passordet?' link. Below the login form, there are questions for new users: 'Er det første gang du er her?' and 'Hvordan registerer jeg meg som ny bruker i e-læringskurset'. At the bottom, there is a note: '• Når du har skrevet inn nettadressen'.

Ressurser – Åarjelsaemien Healsoedåehkie

Sørsamisk helsenettverk
Åarjelsaemien healsoedåehkie

PROSJEKTER OM OSS KONTAKT RESSURSER

Ressurs -HMS i Reindrifta- Psykolog i lomma

Psykolog i lomma til alle reindrifts
utøvere

(Bilde: hentet fra HMS i reindrifta på facebook side)

De fleste av oss opplever perioder der problemene blir litt for store eller litt for mange.

Det er ikke alltid lett å finne veien ut og opp på egen hånd! Det er vanlig å ha vanskelige perioder – men de kan utvikle seg til varige psykiske vansker hvis du ikke får den støtten du trenger, når du trenger den.

I kartleggingen av HMS-behov som HMS-prosjektet har gjennomført, etterspør reindrifts utøverne et tilbud innenfor psykisk helse som er fleksibelt og lett tilgjengelig.

HMS-prosjektet har nå inngått avtale med Overvinne om levering av et digitalt psykologisk behandlingssystem. Systemet til Overvinne består av en app med selvhjelps verktøy, støtte og råd – en ”psykolog i lomma”. Appen er laget av anerkjente norske psykologer fra NTNU og St. Olavs Helsehøgskole.

Ressurs – Reinfakta.no -NRL

The screenshot shows the homepage of the Reinfakta.no website. The header features the Reinfakta logo and navigation links for 'AKTUELT', 'FORSTÅ REINDRIFTA', 'MAT OG RÅVARE', and 'OM REINFAKTA.NO'. A social media counter indicates 140 likes and 3000+ followers. The main banner image depicts a vast, snowy landscape with reindeer tracks in the snow. Overlaid on the image is the text: 'SAMISK REINDRIFT I NORGE. BÆREKRAFTIG MATPRODUKSJON, NÆRING OG EN KULTURBÆRER I TAKT MED NATUREN.' Below the banner are two call-to-action boxes: one for 'DE 8 SAMISKE ÅRSTIDENE' and another for 'FORSTÅ REINDRIFTA'. A large text block at the bottom right discusses the presence of reindeer across Norway and provides tips for respecting them.

reinfakta.no

Reinfakta.no - Informasjonside om reindrift i Norge

Reinfakta AKTUELT FORSTÅ REINDRIFTA MAT OG RÅVARE OM REINFAKTA.NO 140 3000+

SAMISK REINDRIFT I NORGE.
BÆREKRAFTIG MATPRODUKSJON,
NÆRING OG EN KULTURBÆRER I TAKT
MED NATUREN.

DE 8 SAMISKE
ÅRSTIDENE

Lær mer om reindrift og de
8 samiske årstidene

FORSTÅ REINDRIFTA

REINSDYR FINNES OVER STORE DELER AV
NORGE. HER ER GODE TIPS OM HVORDAN
DU KAN TA HENSYN.

Ressurser – RVTS Midt

The screenshot shows a web browser window displaying the homepage of rvtsmidt.no. The page features a top navigation bar with links for 'Tema', 'Kurs og konferanse', 'Kompetanseheving', 'Om oss', 'Ansatte', and 'Aktuelt'. There are also two search input fields labeled 'Søk' with a magnifying glass icon. The main content area includes a large banner image of a red boat on the water with hills in the background. Below the banner, there is descriptive text about the resource center and a circular image of two people in a field.

Ressurssenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging. RVTS Midt, er en samarbeidspartner for helse- og sosialtjenestene i kommunene, spesialisthelsetjenesten, offentlige, private og frivillige organisasjoner som tilbyr hjelp til volds- og kriserammede.

Vi tilbyr veiledning, konsultasjon, undervisning, kurs og konferanser og bidrar til kompetanseutvikling gjennom forskning og fagutvikling.

Ressurser – NIM Norges Institusjon for Menneskerettigheter

The screenshot shows a web browser window displaying the Norges Institusjon for Menneskerettigheter (NIM) website. The page title is "Nytt undervisningsopplegg om samer og nasjonale minoriteter - Norges institusjon for menneskerettigheter". The main content is an article titled "Nytt undervisningsopplegg om samer og nasjonale minoriteter". Below the article is a cartoon illustration of a protest scene.

ARTIKKEL

Nytt undervisningsopplegg om samer og nasjonale minoriteter

Ressurser - NASAK

The screenshot shows a web browser window with the URL `bufdir.no` in the address bar. The page title is "Nasjonalt samisk kompetancesenter (NASAQ)". The header includes the Bufdir logo, a "Tilbake til startsiden" link, a search bar, and a menu icon. The main image is a photograph of several dark, weathered tree branches against a light background. A green callout box in the lower-left corner contains the text "Om oss" and "Vi arbeider for å styrke kvaliteten på tilbudet for samiske barn, voksne og familier i barnevernet, familievernet og krisesentrene." Below this, a link reads "Våre oppgaver, mandat og kontaktinformasjon". At the bottom right is a "Til topp ^" button.

bufdir.no

G samisk reindrift norske myter – Google Søk

NASAQ | Bufdir

Bufdir

Tilbake til startsiden

Søk

Meny

Nasjonalt samisk kompetancesenter (NASAQ)

Foto: Árvu / Marie Louise Somby

Om oss

Vi arbeider for å styrke kvaliteten på tilbudet for samiske barn, voksne og familier i barnevernet, familievernet og krisesentrene.

Våre oppgaver, mandat og kontaktinformasjon

Til topp ^

Ressurser – FB grupp Dokumenter Samehetsen

Duodaš Sámečielahaami / Dokumenter Samehetsen

+ Inviter

Ressurs – Pressens faglige utvalg

PRESSENS
FAGLIGE UTVALG

PRESSEFORBUNDET OFFENTLIGHET OM OSS KONTAKT AA SØK I PFU BASEN Bla gjennom Avansert søk

Å klage til PFU skal være enkelt og gratis

I boksene nedenfor finner du alt du trenger å vite for å sende en klage til Pressens Faglige Utvalg (PFU). Vi ber deg bruke vårt [klageskjema](#) når du skal klage til PFU. Har du spørsmål, ta kontakt på telefonnummer: 22 40 50 40 eller e-post: pfu@presse.no

PFUs sekretariat holder til i [Pressens hus](#) Adresse: Skippergata 24, 0154 Oslo

KLAGESKJEMA
Du sender inn din klage her.
[Les mer >](#)

ÅPENHET
Saksbehandlingen i PFU er offentlig.
[Les mer >](#)

PFU jobber med å få du noen forslag
Skriv her...

Made with Hotjar

- Få klager fra samiske miljø
- De som kommer er dårlig forklart i kontekst
- Klar sammenheng mellom medievinkling og hets

Ressurser – Politiets nettverk mot hatkrim

BLIKK Magasinet Nyheter Kultur Meninger Rosa sider Velviseren

Hatkrim

Politiet trapper opp innsatsen mot hatkriminalitet

– Du skal møte et kompetent politi uavhengig av hvor i landet du anmelder, sier leder av hatkrimgruppa, Monica Lillebakken.

Monica Lillebakken har lenge ledet hatkrimgruppa i Oslo politidistrikt. Nå skal gruppa også arbeide på nasjonalt plan. Foto: Helle Aasand.

Ressurser- «Samisk Reindrift Norske Myter»

Samisk reindrift — NORSKE MYTER —

Ter A. Benjaminse
Inger Marie Gaup Eira
Mikkel Nils Sara (red.)

FAGBOKFORLAGET

Samisk reindrift

Norske myter

Reindrift har et dårlig rykte i Norge. Det har lenge blitt hevdet at det er for mange rein i Finnmark, og at dette går utover lavmattene på vidda, produktiviteten i næringen og dyrevelferden.

Denne boka drøfter forestillinger og realiteter om samisk reindrift. I motsetning til bildet som skapes av medier, politikere og forvaltning, argumenterer forfatterne for at den tradisjonsbaserte reindriften er en økologisk bærekraftig aktivitet.

Næringen trues derimot av arealininggrep som gruvedrift og feilvurderinger i statens reindriftsforvaltning. Boka viser at det er grunn til å legge om til en reindriftsforvaltning der utøvernes egen tradisjonsbaserte kunnskap tas på alvor.

Ressurs – «Gåebrien Sijte, en Sameby i Rørostraktene» (Sverre Fjellheim)

Gir en god innføring i bakteppet for utviklingen av reindriftslovgivningen

